

Маріупольський
університет

ПРОГРАМА

**вступних випробувань
на 2024 рік**

для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія

Програма вступних випробувань на 2024 рік для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія». Київ : МДУ, 2024. 9 с.

Укладачі:

Романцов В. М., д.і.н., професор, завідувач кафедри історії та археології;
Волоніць В. С., кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та археології;
Новікова С. В., кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та археології;
Шипік Н. Ф., кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та археології.

Рецензенти:

Балабанов К. В., д.політ.н., професор кафедри ПМВ
Сабадаш Ю.С., доктор культурології, професор кафедри культурології.

Програма затверджена на засіданні кафедри історії та археології

Протокол № 7 від 20 лютого 2024 р.

ЗМІСТ

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 032 «ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ».....	4
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	14

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 032 «ІСТОРІЯ
ТА АРХЕОЛОГІЯ»**

Пояснювальна записка

Формою вступних випробувань на ОС «Магістр» з історії та археології є фаховий екзамен у письмовій формі із використанням інформаційно-комунікаційних технологій Zoom, Viber, WhatsApp, Telegram, Google Meet тощо та навчального порталу Moodle МДУ протягом 2 годин.

Загальні вимоги до вступників:

- наявність ступеня бакалавра або диплома спеціаліста;
- певний рівень результатів студентської наукової підготовки, яка підтверджується нагородами та участю в конференціях, друкованими роботами, оцінкою стажування за кордоном тощо;
- певний рівень іноземних мов.

На підставі представлених документів формується рейтинг вступників на ОС «Магістр», на підстав якого вступники проходять конкурсний відбір.

Питання складені у відповідності з програмами наступних дисциплін:

- Новітня історія України,
- Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки,
- Новітня історія Азії та Африки,
- Новітня історія Латинської Америки.

Тестові завдання при вступі на ОС Магістр передбачають:

І блок	0 – 80	Двадцять тестових завдань закритого типу з однією правильною відповіддю з чотирьох можливих, кожне з яких оцінюється у 4 бали (дати, прізвища, назви)
II блок	0 – 70	Сім тестових завдань, що передбачають розкриття певного терміну, кожне з них оцінюється у 10 балів. Відповідь на питання не може перевищувати 500 знаків.
III блок	0 – 50	два розширені питання з актуальних проблем новітньої історії, оцінюються по 25 балів. Відповідь на питання не може перевищувати 5000 знаків.

Типові завдання, що виносяться на іспит

I рівень

Вказати дату:

1. Берестейський мирний договір між УНР та державами Четверного союзу.
2. Створення маріонеткового Тимчасового робітничо-селянського уряду України.
3. У Лук'янівській в'язниці Києва засуджені отамани Холодного Яру підняли повстання.
4. Реєміграція М. Грушевського до України.
5. У результаті теракту в Парижі вбито С. Петлюру.
6. Шахтинська справа.
7. В УРСР розпочалися численні арешти членів так званої Спілки Визволення України.
8. Пуск першої доменної печі на маріупольському заводі «Азовсталь».
9. Ухвалення загальносоюзного закону про зв'язок школи з життям.
10. Оголошення Й. Сталіним роком «великого перелому».

11. Перенесення столиці Радянської України з Харкова до Києва.
12. Агент КДБ Павло Судоплатов вбив у Роттердамі лідера ОУН Є. Коновальця.
13. Проголошення державної незалежності Сеймом Карпатської України.
14. Остаточного визначення і закріплення лінії польсько-радянського кордону внаслідок обміну прикордонними територіями.
15. Створення українського товариства «Меморіал» імені Василя Стуса.
16. Революції на граніті.
17. Відродження в історичних стінах Національного університету «Києво-Могилянська академія».
18. Учасники УПА, які воювали з нацизмом, отримали за законом статус ветеранів і гарантії соціального захисту.
19. Затвердження Верховною Радою України музики державного гімну «Ще не вмерла Україна». Прийняття Закону про державний прапор України.
20. Український космонавт Леонід Каденюк здійснив політ у космос на Шаттлі «Колумбія».
21. Помаранчева революція.
22. Верховна Рада України ухвалила закон, яким визнала Голодомор 1932-1933 рр. геноцидом українського народу
23. Євромайдан.
24. Звільнення Маріуполя від проросійських бойовиків у 2014 р.
25. Європейський парламент проголосував за надання громадянам України безвізового режиму
26. Вселенський патріарх Варфоломій I підписав Томос про автокефалію Православної церкви України.
27. Злиття Добровольчої армії з Всевеликим Військом Донським і загонами кубанських козаків; утворення Збройних сил Півдня Росії на чолі з генералом А. І. Денікіним.
28. До влади у Італії прийшла фашистська партія Беніто Муссоліні.
29. Ю.Пілсудський за допомогою військової сили здійснив у Польщі державний переворот.
30. Згідно домовленостей з Гітлером, Червона Армія зайняла стратегічні пункти у Прибалтійських державах.
31. Угода між США та СРСР про ленд-ліз.
32. «Фултонська промова» В. Черчилля.
33. Проголошення Єврейської держави Ізраїль.
34. У Західній Європі створено «Європейську спільноту з вугілля та сталі» — прообраз ЄС.
35. Підписано Варшавський договір про дружбу, співпрацю і взаємну допомогу між СРСР і прорадянськими державами Східної Європи, що передбачає утворення єдиного військового командування зі штабом в Москві і розміщення радянських військ на території країн-учасниць
36. Спроба захоплення військових казарм Монкада в місті Сантьяго-де-Куба.
37. Дата, яку вважають «роком Африки».
38. Радянська влада використала військову силу і провела криваве придушення демонстрацій робітників у Новочеркаську, які протестували проти зниження заробітної плати та продовольчих труднощів.
39. Збройний радянсько-китайський конфлікт в районі острова Даманський на р. Уссурі на Далекому Сході.
40. Лідери СРСР та США (Л. Брежнєв та Дж. Картер) у Відні підписали Договір про обмеження стратегічних озброєнь-2.
41. Англо-аргентинська (Фолклендська) війна.
42. Початок вірмено-азербайджанського конфлікту у Нагорно-Карабаській автономній області АЗРСР.
43. З Афганістану виведено радянські війська.

44. Оприлюднено Будапештську заяву держав-учасників Варшавського Договору щодо розпуску військового блоку.
45. Підписаний Маастрихтський Трактат (або Маастрихтський договір) про створення Європейського Союзу.
46. Введення російських військ на територію Чечні, початок першої чеченської війни в Росії.
47. До Євросоюзу офіційно вступили 10 нових країн: Кіпр, Чехія, Естонія, Угорщина, Латвія Литва, Мальта, Польща, Словаччина й Словенія.
48. Російсько-грузинська війна. Відторгнення від Грузії Південної Осетії і Абхазії, які перетворені на проросійські квазі-держави.
49. Під Смоленськом за нез'ясованих причин розбився літак Ту-154 Президента Польщі Леха Качинського, у катастрофі ніхто з 96 людей не вижив.
50. Повалення Муаммара Каддафі, громадянська війна в Лівії.
51. Борис Немцов, російський опозиційний політик був застрелений біля Кремля у Москві.

II рівень

Розкрийте поняття:

1. Антисемітизм.
2. Архівна революція.
3. Голодомор.
4. Голокост.
5. Грушевськознавство.
6. Декомунізація.
7. Історична пам'ять.
8. Історичний наратив.
9. Історичні міфи.
10. Комуністичний режим.
11. Махновський рух.
12. Неосталінізм.
13. Німецько-радянська війна.
14. Повсякдення.
15. Розстріляне відродження.
16. Русифікація.
17. Українська революція.
18. Холодна війна.
19. Фашизм.
20. Червоний терор.

III рівень

Дайте розгорнуту відповідь на питання:

1. Охарактеризуйте державотворчий процес в УНР доби Української Центральної Ради.
2. Проаналізуйте особливості Української революції на території Маріупольського повіту.
3. З'ясуйте причини більшовицької агресії проти УНР.
4. Охарактеризуйте сутність державотворчої політики гетьмана П. Скоропадського.
5. Проаналізуйте місце махновського повстанського руху в Українській революції 1917 – 1921 рр.
6. Охарактеризуйте розстріляне відродження в Україні.
7. Проаналізуйте причини та наслідки анексії Криму Росією у 2014 р.
8. З'ясуйте місце С. Бандери в українському визвольному рухові ХХ ст.
9. Розгляньте Голодомор як геноцид українського народу.

10. Порівняйте УПА та радянський партизанський рух.
11. Наведіть не менше 5 аргументів для спростування історичного міфу про те, що перемога над нацистською Німеччиною належить виключно Радянському Союзу.
12. Розгляньте причини повномасштабної російської війни проти України, розпочатої у 2022 р.

Критерії оцінювання

Оцінювання фахового вступного іспиту здійснюється за 200-бальною шкалою (від 0 до 200 балів). Мінімальна кількість балів – 0. Максимальна кількість балів – 200. Прохідний бал – 130.

Шкала оцінювання

«незадовільно»	0 – 129	Вступник розрізняє об'єкти вивчення. Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Вступник відтворює лише частину навчального матеріалу; виконує елементарні завдання.
«задовільно»	130 – 149	Вступник здатний до відтворення основного навчального матеріалу, може повторити за зразком певну операцію, дію. Вступник відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правила, визначення, поняття.. Вступник виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
«добре»	150 – 179	Вступник правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії . Знання вступника є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і містить певні неточності. Вступник добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
«відмінно»	180 – 200	Вступник має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Вступник має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, вміє знаходити інформацію та аналізувати її,

		ставити і розв'язувати проблеми. Вступник має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Вміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бриггс Э. Европа нового и новейшего времени. С 1789 года и до наших дней/ Э. Бриггс, П. Клэвин. М.: Весь мир, 2006. 600 с.
2. Війна і міф. Невідома Друга світова / за заг. ред. О. Зінченка, В. В'ятровича, М. Майорова. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного дозвілля», 2016. 272 с.
3. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945 – 2002 / В.П. Газін, С.А.Копилов. К, Либідь, 2004. 624 с.
4. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки 1918-1945 рр. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 492 с.
5. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації ХІХ – ХХ ст. Навч. Науково-популярне видання. К.: Преса України, 2019. 656 с.
6. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2021. 408 с.
7. Державотворчий процес в Україні. 1991–2006. К.: Наукова думка, 2007. 911 с.
8. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945 – 2002). Вінниця, 2003.
9. Касьянов Г. Розрита могила: Голод 1932 – 1933 року політиці, пам'яті та історії (1980-ті – 2000-ні). Харків: Фоліо, 2020. 298 с.
10. Козицький А. Новітня історія країн Азії та Африки (1918-1999 рр.): Курс лекцій / А. Козицький. Львів: Афіша, 2000. 159 с.
11. Кульчицький С. В. Парахонський Б. О. Україна і Росія в історичній ретроспективі. Нариси в 3-х томах. Т.3. Новітній український державотворчий процес. К.: Наук. думка, 2004. 327 с.
12. Кульчицький С. В. Періодизація вітчизняної історії у працях Інституту історії України НАНУ. *Український історичний журнал*. 2011. №3. С. 161–173.
13. Кульчицький С. Сталінський «сокрушительный удар» 1932–1933 рр. К.: Темпора, 2013. 316 с.
14. Кульчицький С.В. Суспільно-політичне й соціально-економічне становище України в 2010 – першій половині 2015 рр. *Укр. Іст. журн*. 2015. № 3. С. 154–175.
15. Кучер В, Потильчак О. Україна 1941 – 1944: трагедія народу за фасадом Священної війни. Київ; Біла церква: Тов. «Білоцерківдрук», 2011. 368 с.
16. Нариси новітньої історії України 1991 – 2021. Зб. Статей. Київ, 2021. 344 с.
17. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки 1918-1945: Навчальний посібник / З.А. Баран, Г.М. Кипаренко, С.П. Мовчан, М.М. Швагуляк. Львів: Афіша, 2005. 288 с.
18. Плохій С. Брама Європи / Сергій Плохій ; пер. з англ. Романа Ключка. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 496 с.
19. Світова історія ХХ–ХХІ століття. Енциклопедичний словник / за ред. Ігора Підкови і Романа Шуста. Видання третє . Львів: Літопис, 2020. 1284 с.
20. Сергійчук І.М. Новітня історія країн Азії та Африки (1918-кінець ХХ ст.) / І.М.Сергійчук. - Суми, ІЗТД «Університетська книга», 2002. 288 с.
21. Україна в Другій світовій війні: Погляд з ХХІ ст. Історичні нариси. Кн. 2. К.: Наук. думка, 2011. 943 с.
22. Федака С. Історія України в датах і подіях. Київ: Український пріоритет. 2018. 368 с.
23. Хахула Л.І. Державотворчі та національно-демократичні процеси в Україні 1991–2014 рр.: польський суспільно-політичний дискурс. *Укр. іст. журн*. 2015. №. 1. С. 92–107.